

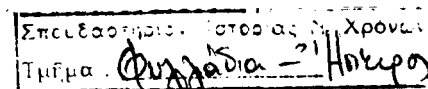
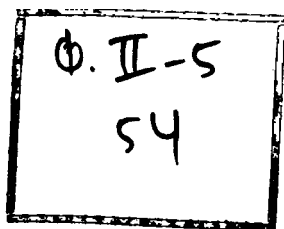
1-N
ΜΙΚΡΗ ΖΑΓΟΡΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΡΙΘ.

1

ΚΩΣΤΑ Π. ΛΑΖΑΡΙΔΗ

**Η ΔΙΑΘΗΚΗ
ΤΟΥ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΠΛΑΚΙΔΑ
ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΥΚΟΥΛΙ-ΖΑΓΟΡΙΟΥ**

ΓΙΑΝΝΙΝΑ
1969

Α Φ Ι Ε Ρ Ω Σ Η

Ἀφιερώνεται στή μνήμη ὅλων
τῶν εὐεργετῶν τοῦ χωριοῦ μου

ΕΥΓΕΝΙΟΣ Α. ΠΛΑΚΙΔΑΣ

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

«.....Ὁ μὴ κηδόμενος περὶ τοῦ μέλλοντος τῶν κληροδοτημάτων καὶ τῆς πιστῆς αὐτῶν καὶ ἀμετατρέπτου ἐκτελέσεως εἶναι ἐ θ ν ο κ α τ ἄ ρ α τ ο ς».

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ¹

Φίλοι ἀναγνώστες,

Προκαταβολικά εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τονίσω πὺς μὲ τὸ νὰ φέρω στὴ δημοσιότητα μερικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὴ διαθήκη τοῦ μεγάλου εὐεργέτη τοῦ χωριοῦ μας *Εὐγενίου Πλακίδα* δὲν ξεπληρώνω καθὼς πρέπει τὸ ὀφειλόμενο πρὸς τὴ μνήμη του εἰδικά, ἀλλὰ καὶ γενικώτερα πρὸς τὴν οἰκογένεια *Πλακίδα* χρέος μου σὰν *Κουκουλιώτης* ἀπ' τὴ μιὰ μεριά, ἀλλὰ καὶ σὰ δάσκαλος ἀπ' τὴν ἄλλη. Καὶ τοῦτο, γιατί̃ ὅσα γράφονται στὶς παρακάτω σελίδες ἀποτελοῦν μονάχα ἓνα τμῆμα ἀπ' τὶς ἀφθονες εὐεργετικὲς χειρονομίες τῶν *Πλακιδαίων* πρὸς τὸ *Κουκούλι*, πρὸς τὰ *Γιάννινα* καὶ τὴν *Ἡπειρο*, ἀλλὰ καὶ γενικώτερα πρὸς τὴ μεγάλη μας πατρίδα τὴν *Ἑλλάδα*.

Γιὰ τὶς πολλὲς καὶ μεγάλες εὐεργεσίες τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας *Πλακίδα* κατὰ τὰ περασμένα 170 — 180 χρόνια θὰ δεῖ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος ἀργότερα μιὰ πιὸ πλατύτερη ἐργασία μου μὲ ὅσο τὸ δυνατὸ ὁλοκληρωμένα στοιχεῖα, τόσο ἀπὸ τὴ βιογραφικὴ τους ἀποψη, ὅσο καὶ ἀπὸ ἀποψη τῆς σημαντικῆς τους πατριωτικῆς καὶ φιλοχριστιανικῆς δραστηριότητος.

Ἄν σπεύδω κάπως τώρα νὰ φέρω στὴ δημοσιότητα τὰ στοιχεῖα ποὺ ἀκολουθοῦν, σχετικὰ μὲ τὴ διαθήκη τοῦ *Εὐγενίου Πλακίδα* ποὺ ἀφορᾷ εἰδικὰ τὸ *Κουκούλι*, τὸ κἄνω γιὰ τοὺς παρακάτω λόγους :

Μὲ μεγάλη λύπη παρατηρεῖ κανένας πὺς ἀνάμεσα στοὺς χωριανούς μου κινδυνεύει νὰ πέσει — ἢ καλύτερα νὰ πῶ ἐπέσει — σὲ ἀχαρκτήριστη λήσμονιὰ τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ εὐεργέτη.

1. Ἰ. Λαμπρίδης: «Περὶ τῶν ἐν Ἡπειρῷ ἀποθερεγγμάτων», Β', σελ. 6.

γέτη τοῦ χωριοῦ μας. "Όσο περνοῦν τὰ χρόνια καὶ χάνονται, φεύγοντας γιὰ τὸ ἀγνώριστο ταξίδι, τὰ κάπως ἡλικιωμένα ἄτομα, τόσο καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς νεώτερης γενεᾶς δὲν ἔχουν κἂν ἰδέα ποιὸς ἦταν ὁ Εὐγένιος Πλακίδας καὶ γιὰ ποιὸ λόγο πρέπει νὰ ἀναφέρεται στὸ χωριό μας τὸ ὄνομά του μὲ μεγάλο σεβασμό.

Παράλληλα μὲ τὸν παραπάνω λόγο σπεύδω νὰ δώσω τὰ παρακάτω στοιχεῖα ἀπ' τὴ διαθήκη τοῦ Εὐγενίου Πλακίδα, γιατί θέλω νὰ κρούσω τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου, τοῦ μεγάλου κινδύνου, πὺν διατρέχει τὸ ἀρχοντικὸ σπίτι τοῦ Πλακίδα στὸ Κουκούλι, τὸ σπίτι πὺν γιὰ κάθε μέρα πὺν περνάει μεγαλώνει σὲ ἀφάνταστο σημεῖο ὁ κίνδυνος τῆς ἀνεπανόρθωτης καταστροφῆς του.

Δὲν παραλείπω νὰ σημειώσω πῶς προβαίνω στὴν ἐνέργεια αὐτὴ γιὰ νὰ ἐπανορθωθεῖ κατὰ τὸ δυνατό καὶ κάποια μικρὴ ἱστορικὴ ἀνακρίβεια πὺν παρατηρεῖ κανένας στὴν ἀτζέντα τοῦ 1969 πὺν κυκλοφόρησε τελευταῖα στὴν Ἀθήνα ἢ «Ἐνωσις Ζαγορισιῶν Ἀθηῶν». Στὴν ἀτζέντα αὐτὴ τὸ τρίτοξο γεφύρι τοῦ Κουκουλιοῦ δὲν ἀναγράφεται μὲ τὸ σωστὸ ὄνομά του πὺν εἶναι: «Γεφύρι τοῦ Πλακίδα» ἢ «Καλογερικό».

Παρακαλῶ ἀκόμα νὰ θεωρηθεῖ ἡ ἐνέργειά μου αὐτὴ καὶ σὰν μικρὸ ἐδλαβικό μνημόσδνο πρὸς τὸν εὐεργέτη τοῦ χωριοῦ μας μὲ τὴν ἐδκαίρῖα πὺν αὐτὲς τὶς μέρες κλείνουν ἀκριβῶς πενήντα χρόνια ἀπ' τὸ θάνατό του (1919).

Γιὰ ὅλους λοιπὸν τοὺς παραπάνω λόγους δημοσιεύεται ἡ μικρὴ αὐτὴ ἐργασία πρῶτη στὴ σειρά τῆς «ΜΙΚΡΗΣ ΖΑΓΟΡΙΑΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ»*.

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ

Ἐγραφα στὸ Κουκούλι

Μάρτης 1969

* Σ η μ.: Τὸ ὑπ' ἀριθ. 2 βιβλιαράκι τῆς «ΜΙΚΡΗΣ ΖΑΓΟΡΙΑΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ» πὺν ἄρχισε νὰ ἐκτυπώνεται ἔχει τίτλο: «Τὸ πνευματικὸ Ζαγόρι στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΥΕΡΓΕΤΗ

Τῆς τόσο πολὺ εὐεργετικῆς αὐτῆς οἰκογένειας γιὰ τὸ χωριό μας γενάρχης φαίνεται πὼς ὑπῆρξε κάποιος Ἀλέξιος, ἴσως μὲ τὸ ἐπώνυμο Κανέτσος. Αὐτὸς ἔζησε πολὺ πρὶν ἀπὸ τὸ 1800, δηλαδὴ περὶ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνα καὶ κατὸπι. Στὰ παλιὰ χαρτιά τοῦ χωριοῦ ποὺ κατάρθωσα νὰ μαζέψω ὡς τώρα καὶ ποὺ αὐτὰ ἀποτελοῦν κατὰ κάποιον τρόπο τὸ ἀρχεῖο τῆς ἱστορίας τοῦ Κουκουλιοῦ, παρουσιάζεται νὰ ὑπογράφει κατὰ τίς ἀρχές τοῦ περασμένου (19ου) αἰῶνα στὰ διάφορα ἔγγραφα τοῦ χωριοῦ τὸ παιδί του Κωνσταντῆς Ἀλεξίου. Σὲ κάποιον κατάλογο τοῦ 1844 ἀναγράφεται αὐτὸς «Κωνσταντῆς Ἀλεξίου Κανέστου». Αὐτὸς ὁ Κωνσταντῆς Ἀλεξίου ὑπογράφει σὲ διάφορα χαρτιά ὡς τὰ 1846. Δὲ χρησιμοποιήθηκε ἀπ' αὐτὸν τὸ ἐπώνυμο «Πλακίδας». Μὲ τὸ ἐπώνυμο αὐτό, δηλαδὴ Πλακίδας παρουσιάζεται νὰ ὑπογράφει τὸ παιδί τοῦ Κωνσταντῆ ὁ Ἀνδρέας ἀπὸ τὸ 1841 καὶ ὀῶθε. Κάποιος ἄλλος πάλι κατάλογος στὸ χωριὸ ἀναγράφει τὸν Ἀνδρέα Πλακίδα μὲ τὸ ἐπώνυμο «Κανέτσος» (Ἀνδρέας Κανέτσου). Ἀπ' τὸν Κωνσταντῆ Ἀλεξίου ἀρχίζει καθαρά τὸ γενεαλογικὸ δέντρο τῆς οἰκογένειας αὐτῆς. Ὁ Κωνσταντῆς Ἀλεξίου ἢ Κανέτσος εἶχε δυὸ παιδιά τὸν Ἀνδρέα καὶ τὸ Ἀλέξιο. Καὶ οἱ δυὸ αὐτοὶ χρησιμοποιοῦν πιά ἐπισημα τὸ ἐπώνυμο Πλακίδας. Τὸ ἐπώνυμο «Κανέτσος» θεωρήθηκε δευτερεύουσας σημασίας. Παρ' ὅλα ὁμως αὐτὰ ἐπεκράτησε ἀνεπίσημα καὶ τὸ ἐπώνυμο αὐτὸ στὰ κατοπινὰ χρόνια. Καὶ σήμερα ἀκόμα ἀναφέρεται αὐτὸ στὰ στόματα τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ. Ἀκούει κανένας τακτικὰ νὰ λένε στὸ χωριό : «Σπίτι τοῦ Κανέτσου», «κλαδερό τοῦ Κανέτσου». κ.λ.π.

Ὁ Ἀνδρέας Πλακίδας λοιπὸν (πού κάπου κάπου τὸν γράφουν τὰ χαρτιά καὶ Κανέτσο) φαίνεται θᾶχε γεννηθεῖ στὸ Κουκούλι πρὶν ἀπὸ τὰ 1820, ἀφοῦ φέρεται νὰ ὑπογράψει γιὰ πρώτη φορὰ στὰ ἐπίσημα χαρτιά τοῦ χωριοῦ στὰ 1841. Ἐπρεπε, κατὰ τὴ γνώμη μου, νᾶχε περάσει τὰ 20 χρόνια του γιὰ νάχει τὸ δικαίωμα αὐτό. Ὁ Ἀνδρέας Πλακίδας πέθανε πολὺ γέρος ὕστερα ἀπὸ τὸ 1891. Γιὰ τὸ ἄλλο παιδί τοῦ Κωνσταντῆ Ἀλεξίου καὶ ἀδερφὸ τοῦ Ἀνδρέα, τὸν Ἀλέξιο, δὲν ὑπάρχουν καὶ πολλὰ βιογραφικὰ στοιχεῖα. Φαίνεται πὼς αὐτός, δὲν εἶχε καὶ πολὺ μεγάλους δεσμοὺς μὲ τὸ Κουκούλι ὅπως ὁ Ἀνδρέας. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καταφαίνεται κι ἀπ' τὴ διαθήκη του, στὴν ὁποία γράφει: «Ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ μὴ ζήσας ἐν Ἑλλάδι, δὲν γνωρίζω τοὺς τόπους καὶ τὰ καταστήματα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ γίνονται ἀκόμη μέχρι τοῦ θανάτου μου...». Αὐτὸς δὲν παντρεύτηκε καὶ πέθανε νωρὶς στὰ 1866 στὴ Δακία. Μὲ χρῆματά του ὅμως, καθὼς δείχνει μιὰ σχετικὴ ἐπιγραφή, ἔγινε στὰ 1853 ἡ Βόρεια πλευρὰ τῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιᾶς τοῦ χωριοῦ. Ἀκόμα μὲ τὸν ἀδερφὸ του Ἀνδρέα ξόδεψαν καὶ ἀνακαίνισαν τὸ «Καλογερικὸ» γεφύρι τοῦ χωριοῦ καὶ γι' αὐτό, καθὼς θὰ δοῦμε καὶ παρακάτω, μετωνομάστηκε αὐτό (1863 ἢ 1866) ἀπὸ τότε σὲ «Γεφύρι τοῦ Πλακίδα». Ἀκόμα αὐτὸς ὁ Ἀλέξιος Πλακίδας (πού εἶχε καὶ τὸν τίτλο «Σπαθάριος») δώρησε στὴ Μητρόπολη τῆς Ἀθῆνας πολὺτιμο Ἐπιτάφιο(1), Ἱερὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἄλλα βαρύτιμα ἐκκλησιαστικὰ σκευῆ. Οἱ Πλακίδαῖοι, ταξιδεύονταν στὴ Βεσσαραβία, ὅπου πλούτισαν καὶ ἀπόκτησαν τεράστια κτηματικὴ περιουσία. Ὁ Ἀντρέας εἶχε στενώτατους δεσμοὺς μὲ τὸ χωριό, καθὼς εἰπώθηκε καὶ παραπάνω. Παντρεύτηκε στὸ χωριὸ γιὰ πρώτη φορὰ(2) μὲ κάποια Ἑλένη (δὲν

1. Ἐγχρωμὴ φωτογραφία τοῦ Ἐπιτάφιου αὐτοῦ βρίσκεται δημοσιευμένη στὸ ἐξώφυλλο ἀπὸ τὸ ὑπ' ἀριθ. 56 τεῦχος τοῦ παιδ. περιοδικοῦ «Πρὸς τὴν Νίκην».

2. Μοῦ ἔδωκαν τὴν πληροφορία πὼς ὅταν χήρεψε παντρεύτηκε γιὰ δευτέρη φορὰ ὁ Ἀνδρέας μὲ κάποια Εὐσταθία ἀπ' τὴν ὁποίαν δὲν ἀπέκτησε παιδιά. Αὕτὴ ἦταν ἀπ' τὰ Γιάννινα καὶ πέθανε πρὶν ἀπ' αὐτόν.

μπόρεσα νά εξακριβώσω τὸ γένος της) κι ἀπ' αὐτὴν ἀπόχτησε ἓνα κορίτσι, τὴν Ἀλεξάνδρα καὶ δυὸ ἀρσενικὰ παιδιὰ, τὸν Εὐγένιο καὶ τὸν Κώστα. Τὴν Ἀλεξάνδρα πάντρεψε μὲ τὸ διάσημο τότε δικηγόρο στὰ Γιάννινα Λεωνίδα Γεωργίτση ἀπὸ τὴ Τσοντήλα τοῦ Ζαγοριοῦ. Ἀπὸ τὰ παιδιὰ του ὁ Κώστας παντρεύτηκε μὲ τὴν Ἑλένη τὸ γένος Λάζου ἀπὸ τὸ Καπέσοβο. Πέθανε ὅμως αὐτὸς πολὺ νωρὶς ἄτεκνος. Ὁ Εὐγένιος, ὁ καὶ μεγάλος εὐεργέτης τοῦ χωριοῦ μας, γεννήθηκε στὸ Κουκούλι στὰ 1856. Ἔμαθε γράμματα στὰ σχολεῖα τοῦ χωριοῦ μας. Σ' αὐτὸ πέρασε καὶ τὰ νεανικὰ του χρόνια. Δὲν φαίνεται νὰ πῆρε ἄλλη ἀνώτερη μόρφωση στὰ σχολεῖα τῶν Γιαννίνων ἢ ἄλλοῦ πουθενά. Ἀμα ἀντρώθηκε, παντρεύτηκε μὲ τὴν Εὐγενοῦλα τὸ γένος Ράμμου ἀπὸ τὴ Βίτσα. Δὲν παρέμεινε μόνιμα στὸ χωριό, ἀλλὰ πηγαينوέρχονταν στὴν ξενιτιά γιὰ ἐπίβλεψη τῶν κτημάτων τῆς οἰκογένειας αὐτῆς. Μὲ τὴν Εὐγενοῦλα ἀπόχτησε πέντε παιδιὰ ζωντανά. Τρία κορίτσια: τὴ Λένκω πού τὴν πάντρεψε στὸ Γιαννάκη τὸν Κούρεντα στὰ Γιάννινα, τὴν Ἰπολὺντη πού τὴν πάντρεψε στὸ Γιαννάκη τὸν Παλαιόπουλο ἀπὸ τὸ Σωποτσέλι καὶ τὴν Εὐνομία πού τὴν πάντρεψε μὲ τὸ φημισμένο Σκαμνελίτη γιαιτρὸ Θανασάκη Σαγιάννο. Ἐπειδὴ ὅμως αὐτὴ χήρεψε πολὺ νέα, παντρεύτηκε γιὰ δεύτερη φορὰ μὲ τὸ γνωστὸ διάσημο χειροῦργο στὰ Γιάννινα γιαιτρὸ μακαρίτη Δημοσθένη Δάνο ἀπὸ τὴ Βίτσα. Γιὰ κακὴ τύχη τὰ δυὸ ἀρσενικὰ παιδιὰ του ὁ Κώστας καὶ ὁ Ἀλέξανδρος πέθαναν νωρὶς. Ἡ οἰκογένεια Πλακίδα ἀναγκάστηκε νὰ ἐκπατρίστεϊ ἀπὸ τὸ Κουκούλι στὰ 1892, ὕστερα ἀπὸ τὴ μεγάλη ληστεία πού ἔγινε στὸ Πλακιδαῖικο τὸ σπίτι. Τότε πού ἔγινε ἡ τρομερὴ αὐτὴ ληστεία πού στοίχισε περίπου τρεῖς χιλιάδες λίρες, ὁ Εὐγένιος ἔλειπε στὸ ταξίδι. Ἦταν ὅμως στὸ χωριό μὲ τὴν οἰκογένεια μονάχα ὁ Ἀντρέας Πλακίδας, πολὺ γέρος πιά. Γι' αὐτὸ ἀναφέρονται οἱ στίχοι στὸ δημοτικὸ τραγοῦδι: «... Ἀνδρέα δὸς μας τὰ φλουριά καὶ τῆς Βλαχιάς τὰ γρόσια»⁽¹⁾ Μὲ μεγάλη της

2. Γιὰ τὴ μεγάλη αὐτὴ ληστεία γίνεται λεπτομερειακὴ περιγραφὴ

λύπη ή οικόγένεια Πλακίδα ἄφισε τό Κουκούλι γιά νά ἐγκατασταθεῖ στό Γιάννινα στό ιδιόκτητο σπίτι πού εἶναι στίς ἀρχές τῆς ὁδοῦ Παύλου Μελά. Γυρίζοντας ὁ Εὐγένιος, ἀπό τότε δέν ξαναταξιδεύτηκε τόσο μακριά. Παρέμεινε μόνιμα πιά στό Γιάννινα, ὅπου περνοῦσε μιᾷ ἡσυχῇ χωρίς ἐπιδείξεις πραγματικά χριστιανική ζωή. Ἦταν φυσικά πρᾶος στό χαρακτήρα, μελίχιος τοὺς τρόπους, θεοσεβέστατος καί σέ ὑπέρτατο βαθμό φιλεῦσπλαχνος. Δέν ἔπαυσε ποτέ του νά ἀγαπᾷ τό Κουκούλι. Κατά τό χρονικό διάστημα τῆς παραμονῆς του στό Γιάννινα ἔστελνε τακτικώτατα χρήματα γιά τίς ἀνάγκες τοῦ χωριοῦ. Οἱ ἐκκλησιαστικές, ἐκπαιδευτικές, συγκοινωνιακές κλπ. ἀνάγκες καί πληγές τοῦ χωριοῦ καρτεροῦσαν τήν εὐεργετική χειρονομία τοῦ Εὐγ. Πλακίδα διὰ νά θεραπευθοῦν. Θά τραβοῦσε πολὺ σέ μάκρος ἡ ἐργασία μου αὐτὴ ἂν ἐπιχειροῦσα νά γράψω κάπως πιὸ ἀναλυτικά τίς παλλαπλές εὐεργεσίες τοῦ Πλακίδα στό χωριό. Σκοπός μου, καθὼς ἔχω γράψει καί παραπάνω, δέν εἶναι τώρα αὐτός. Ἐνα τέτοιο πρᾶγμα θά γίνη ἀργότερα. Ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ ὅμως νά ἀναγράψω μονάχα λίγες γραμμές πού βρίσκονται σημειωμένες σέ κάποιο παλιὸ δευτέρι τοῦ χωριοῦ ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ μακαρίτη Γρηγ. Κόκκορου. Οἱ λίγες αὐτές γραμμές μᾶς δίνουν σαφέστατη εἰκόνα γιά τὰ πατριωτικά καί φιλεῦσπλαχνα αἰσθήματα πού πλημμύριζαν τήν καρδιά τοῦ Εὐγ. Πλακίδα. Γράφεται στό δευτέρι: «Τὸν Ἰούνιον τοῦ ἔτους 1905 ἡ Κυβέρνησις μᾶς ἐβίασε νά πληρώσουμε τοὺς μεκαγέδες τοῦ στρατιωτικοῦ φύρου τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ εὐρισκομένων πατριωτῶν μας, ἄλλως θά μᾶς ἔπαιρνε τὸ βουνόν. Ὁ δὲ καλὸς πατριώτης Κύριος Εὐγένιος Πλακίδας ἔδωκεν ἑκατὸν (ἀριθ. 100) λίρας Ὁθωμανικὰς καί οὕτως ἐπληρώθησαν οἱ φόροι των καί ἀπῆλλαξε τήν Κοινότητά μας».

Οἱ εὐεργεσίες του ὅμως δέν περιορίζονταν μονάχα πρὸς τὸ Κουκούλι. Ἐπεκτείνονταν αὐτές καί πρὸς τὰ Γιάννινα. Ἐδῶκε

στή μεγάλη ἐργασία μου πού θά ἰδεῖ ἀργότερα τὸ φῶς τῆς δημοσιότη-
 τας. Ὅποιος θέλει ἄς διαβάσει καί τὸ σχετικὸ βιβλιαράκι μὲ τίτλο: Ἡ ληστεία ἐν Ἠπείρῳ» 1897 ὑπὸ ἀνωνύμου.

αὐτὸς μεγάλα ποσὰ γιὰ τὸ νοσοκομεῖο Χατζῆ - Κώστα, γιὰ τὸ χτίσιμο τῆς Ζωσιμαίας Σχολῆς, ἐπισκευὴ καὶ πλουτισμὸ τοῦ Ἀρχιμαντρείου, τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης κ.λ.π. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ πρᾶγμα ποὺ εἶναι γιὰ νὰ τὸν θαυμάζει κανένας πρὸς πολὺ, ἦταν ἡ παθολογικὴ του τάση, μπορεῖ νὰ πεῖ κανένας, πρὸς τὴν ἐλεημοσύνη· Θεωροῦσε ὑπέρτατο καθῆκον του νὰ μὴν περάσει μέρα χωρὶς νὰ βοηθήσει οἰκονομικὰ κάποιον φτωχό. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ δοκίμασε σκληρὸ χτύπημα τῆς τύχης ἀπὸ τὸ θάνατο τῶν δυὸ ἀρσενικῶν παιδιῶν του πάνω στὸν ἀνθρὸ τῆς ἡλικίας τους (ὁ ἓνας ἦταν 20 καὶ ὁ ἄλλος 17 χρόνων). Ἀπὸ τότε ποὺ ἔφυγεν ἡ οἰκογένεια τοῦ Πλακίδα ἀπὸ τὸ Κουκούλι, ὁ Εὐγένιος ἦρθε σ' αὐτό, καθὼς θυμοῦμαι, μονάχα μιὰ φορὰ κατὰ τὸν Αὐγούστο τοῦ 1914, δηλαδὴ ὕστερα ἀπ' τὴν ἀπελευθέρωσή μας ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Φυσικὰ δὲν τολμοῦσε νὰ ἐρθεῖ πρὸς μπροστὰ ἀπὸ τὸ φόβο τῆς ληστείας. Ἡ μεγάλη αὐτὴ χριστιανικὴ καὶ πατριωτικὴ καρδιά τοῦ Εὐγένιου Πλακίδα ἔπαψε νὰ χτυπáει στίς 7 Μαρτίου 1919. Πέθανε καὶ θάφτηκε στὰ Γιάννινα.

Ὁ Εὐγένιος Πλακίδας δὲν ἄφισε κληροδοτήματα μονάχα στὸ Κουκούλι, ἀλλ' ἄφισε τέτοια καὶ στὰ Γιάννινα γιὰ θρησκευτικούς καὶ φιλανθρωπικούς σκοπούς. Γιὰ τοῦτο καὶ στὴ μεγάλη αἵθουσα τῆς Μητροπόλεως⁽¹⁾ τῶν Γιαννίνων βρίσκεται ἀναρτημένη σὲ μεγέθυνση ἡ φωτογραφία του.

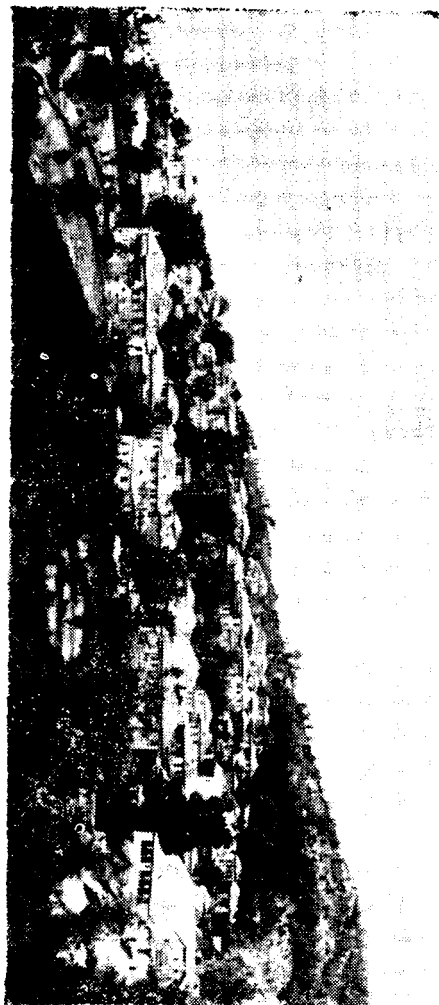
Ἐνα ἀπ' αὐτὰ τὰ κληροδοτήματα προέβλεπε στὸ νὰ πληρώνεται ἀπὸ τοὺς τόκους τοῦ ἱεροκήρυκας ποὺ μέ ἔδρα τὸ Κουκούλι θὰ περιώδευε τὰ χωριὰ τοῦ Ζαγοριοῦ γιὰ νὰ κηρύττει τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ.

Στίς παρακάτω σελίδες θὰ μᾶς ἀπασχολήσουν μονάχα τὰ κληροδοτήματα ποὺ ἄφισεν ὁ μακαρίτης Εὐγένιος Πλακίδας εἰδικὰ γιὰ τίς ἀνάγκες τοῦ Κουκουλιοῦ. Σαφεῖς εἰκόνα τῶν κλη-

1. Ἀπ' αὐτὴ τὴ φωτογραφία τῆς Μητροπόλεως εἶναι καὶ ἡ φωτογραφία ποὺ δημοσιεύεται στὴν ἐργασία αὐτὴ. Τὴν ἀντιγραφὴ τῆς φωτογραφίας αὐτῆς ὀφείλω στὸν κ. Ἀπόστ, Βερτόδουλο, τὸν ὁποῖο καὶ εὐχαριστῶ θερμότατα κι ἀπὸ τὴ θέση αὐτῆ.

ροδοτημάτων αὐτῶν μᾶς παρέχουν τὰ παρακάτω πρακτικά τῆς Κοινότητος, τὰ ὁποῖα καὶ ἀντέγραψα, ὅπως εἶναι καταχωρημένα στὸν κώδικα τῆς Ἐκκλησίας Κουκουλίου πὺν βρίσκεται στὸ ἀρχεῖο τῆς Κοινότητος.

Τὸ Κουκούλι, ὅπως ἦταν τὸν περασμένο αἰῶνα, ὅταν ζοῦσε σ' αὐτὸ ἡ οἰκογένεια Πλακίῶα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Ο Ν

«Ἡ Κοινότης Κουκουλίου λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27 Αὐγούστου 1909 ἐπιστολὴν τοῦ Κου Εὐγενίου Α. Πλακίδα. δι' ἧς οὗτος καθιστᾷ γνωστὸν τῇ Κοινότητι, ὅτι κατέθεσεν ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς εἰς τὴν Ἑθνικὴν τῆς Ἑλλάδος Τράπεζαν ποσὺν, οὗτινος τὴν ἀπόδειξιν ἔχει ἐσώκλειστον ἐν φακέλλῳ ἐσφραγισμένῳ δι' Ἰσπανικοῦ κηροῦ καὶ ἀνοιχθησομένῳ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του μετὰ τὸν θάνατόν του καὶ φυλαχθησομένῳ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του μέχρι τοῦ θανάτου του παρὰ τῷ κ. Γρηγορίῳ Δ. Κοκκόρῳ, ἐψηφίσατο τὰδε :

Α'. Νὰ ἐκφρασθῇ δι' ἐπιστολῆς πρὸς τὸν κ. Εὐγένιον Α. Πλακίδα ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς Κοινότητος Κουκουλίου.

Β'. Νὰ ἀνακηρυχθῇ «Μέγας Εὐεργέτης» τῆς Κοινότητος ὁ κ. Εὐγένιος Πλακίδας.

Γ'. Νὰ τελεῖται ἐτήσιον μνημόσυνον καὶ δὴ ὠρισμένως τὴν ἐπέτειον τῆς ὀνομαστικῆς ἑορτῆς του δοξολογία ὑπὲρ εὐμερίας τοῦ οἴκου του καὶ μνημόσυνον αἰώνιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν προσφιλεστάτων υἱῶν του Κωνσταντίνου καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐκθρεψάντων αὐτόν γονέων Ἀνδρέα καὶ Ἑλένης, τὰ δέ Σχολεῖα νὰ ἀργῶσι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην.

Δ'. Νὰ ἀναρτηθῇ ἡ εἰκὼν του εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ Ἀρρεναγωγείου εἰς ἔνδειξιν τῆς αἰδίου εὐγνωμοσύνης τῆς τε πα-

ρούσης καὶ μελλούσης γενεᾶς τῆς Κοινότητος Κουκουλίου⁽¹⁾.

Ἐν Κουκουλίῳ τῇ 18 7/βρίου 1909

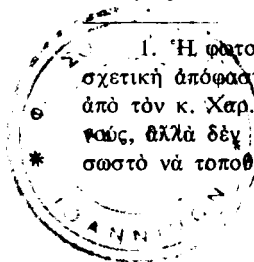
Ἀνδρέας Κόκκορος	Γεώργιος Τσάλιος
Γρηγόριος Δ. Κόκκορος	Ἡλίας Χαντζάρας
Εὐδ. Γ. Ἀναστασιάδης	Ἰωάννης Χρήστου
Δημήτρ. Νεστορίδης	Δημήτριος Κώτσης
Ἰωάννης Λαζαρίδης	Παῦλος Λαζαρίδης
Δημήτριος Παπασπύρος	Σταῦρος Γατσούλας
Θεόδωρος Σταύρου	Χρυσόστομος Τσονίδης
Ἰωάννης Τσάλιος	Πολύχρονος Σβῶλος
Σταῦρος Τσάλιος	

Συμφώνως τῷ ἄνω πρακτικῷ ἀπεστάλη ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κ. Εὐγένιον Α. Πλακίδαν εὐρισκόμενον εἰς Ἀθήνας ὑπογεγραμμένη παρὰ τῶν συγχωριανῶν του Κουκουλιωτῶν»

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Ο Ν

Ἡ Κοινότης Κουκουλίου συνελθούσα σήμερον τὴν 11ην Μαρτίου 1919 τοῦ χιλιοστοῦ ἐννεακοσιοστοῦ δεκάτου ἐννάτου ἔτους, ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 12 π. μ. ἐν ὁλομελείᾳ καὶ ἐν τῷ κοινῷ τόπῳ τῶν συνήθων αὐτῆς συνεδριάσεων ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ τοῦ θανάτου τοῦ εὐεργέτου αὐτῆς ἀειμνήστου Εὐγενίου Πλακίδα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ης Ὀκτωβρίου 1907 καὶ 27ης Αὐγούστου 1909 ἰδιοχείρους ἐπιστολάς του πρὸς τὴν Κοινότητά μας ὑπογεγραμμένας ἰδία χειρὶ του, ὡς πάντες γνωρίζομεν τὸν χαρακτῆρα του καὶ τὴν ὑπογραφήν του καλῶς, καὶ διὰ τῶν ὁποίων ἐπιστολῶν του μᾶς καθιστᾷ γνωστὸν διὰ μὲν τῆς πρώτης, ὅτι μᾶς ἐσω-

1. Ἡ φωτογραφία ἀναρτήθηκε σὲ μεγέθυνση, ὅπως πάρθηκε ἡ σχετικὴ ἀπόφασις. Κατὰ τὸ 1943 ὅμως, ἡ φωτογραφία αὐτὴ πάρθηκε ἀπὸ τὸν κ. Χαρ. Πετράκη, γιὰ νὰ μὴ καταστραφεῖ ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, ἀλλὰ δὲν ἔχει ἐπιστραφεῖ ξανά. Νομίζω πὼς εἶναι δίκαιο καὶ σωστὸ νὰ τοποθετηθεῖ αὐτὴ πάλι στὴ θέση της.

κλείει δύο ἐπιστολάς ἐσφραγισμένας δι' Ἰσπανικοῦ κηροῦ, ἐξ ὧν ἡ μὲν μία ἀποβλέπει τὴν Κοινότητά μας καὶ δι' ἧς μᾶς ἐξορκίζει εἰς τὴν Ἱερὰν ἡμῶν Θρησκείαν νὰ ἀποσφραγισθῇ μετὰ τὸν θάνατόν του, ἡ δὲ ἑτέρα νὰ προσκομισθῇ ὑπὸ τινος τῶν συγχωριανῶν μας εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἰωαννίνων, χωρὶς ν' ἀποσφραγισθῇ παρ' ἡμῶν, καὶ νὰ προσκληθῇ ἡ Ὁρθόδοξος Δημογεροντία Ζαγορίου νὰ τὴν ἀποσφραγίσῃ καὶ τὴν ἀναγνώσῃ καὶ ἐφαρμόσῃ εἰλικρινῶς τὰ γραφόμενά του. Διὰ δὲ τῆς δευτέρας ἀπὸ ἡμερομηνίαν 27 Αὐγούστου 1909 μᾶς καθιστᾷ γνωστόν, ὅτι μᾶς στέλλει καὶ ἑτέραν ἐπιστολὴν ἐσφραγισμένην ἐπίσης δι' Ἰσπανικοῦ κηροῦ μέσω τοῦ ἐν Ἰωαννίνοις γαμβροῦ του Ἰωάννου Κούρεντα, ἣτις περιέχει ἀπόδειξιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸ κληροδότημα, ὅπερ ἀφίνει εἰς τὴν ἀγαπητὴν του πατρίδα Κουκούλιον.

Διὰ τὸ περιεχόμενον ἀμφοτέρων τῶν δι' Ἰσπανικοῦ κηροῦ ἐσφραγισμένων ἐπιστολῶν ἡ θέλησις τοῦ ἀειμνήστου εὐεργέτου ἦτο νὰ τηρηθῇ εἰς ἄκρον μυστικόν, ὅπερ καὶ μετ' εὐλαβείας ἐπράξαμεν μέχρι σήμερον σεβασθέντες τὴν τελευταίαν θέλησίν του. Σήμερον δὲ τετάρτην ἡμέραν ἀπὸ τοῦ θανάτου του παρελάβομεν ἀκεραίας καὶ ἀπαραβιάστους παρὰ τοῦ Ταμίου τῆς Κοινότητός μας κ. Χρυσοστόμου Τσονίδου, τρεῖς ἐπιστολάς ἐσφραγισμένας δι' Ἰσπανικοῦ κηροῦ καὶ φερούσας τὸ μονόγραμμά του, ἐξ ὧν ἡ μὲν μία ἀποτείνεται πρὸς τὴν ἀξιότιμον Ἑλληνικὴν Δημογεροντίαν τοῦ Ζαγορίου τῆς Ἐπαρχίας Ἰωαννίνων, ἡ δὲ ἑτέρα πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν Κοινότητα τοῦ χωρίου Κουκούλιου τῆς Ἐπαρχίας Ἰωαννίνων, ἡ δὲ τρίτη πρὸς τὴν Ἀξιότιμον Κοινότητα Κουκούλιου τοῦ Ζαγορίου. Συμφώνως δὲ τῇ τελευταίᾳ θελήσει του παρεδώσαμεν τὰς τὴν Κοινότητά μας ἀφορώσας ἐπιστολάς εἰς χεῖρας τοῦ παρισταμένου ἐφημερίου τῆς Κοινότητός μας Παπᾶ Ἠλίας Σταυρίδου, ὅστις ἐνώπιόν μας ἀποσφραγίσας αὐτάς ἀνέγνωσεν εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον πάντων τῶν παρισταμένων ἀμφοτέρας ἐχούσας ὡς ἐξῆς :

«Πρὸς τὴν Ἀξιότιμον Ἑλληνικὴν Κοινότητα τοῦ
χωρίου Κουκουλίου Ζαγορίου τῆς Ἑπαρχίας Ἰωαννίνων

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοὶ συμπατριῶται

Εἰς Κουκούλιον

Σᾶς κάμνω γνωστόν, ὅτι κατέθεσα εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος διαρκῶς Φράγκα Χρυσᾶ πέντε χιλιάδας (ἀριθ. 5.000) καὶ ἑτέρας δέκα ἑξ χιλιάδας ἑξακοσίας ἐξήκοντα ἑξ καὶ ἑβδομήκοντα ἑκατοστὰ (ἀριθ. 16,666,700/10) κατὰ τὸ ἐσώκλειστον ἀντίγραφον τῆς ὑπ' ἀριθ. 23639 ὁμολογίας, ἡ δὲ ἐκ φράγκων χρυσῶν πέντε χιλιάδων (ἀριθ. 5.000) φέρει ἀριθ. 21829. Αἱ δύο αὗται ὁμολογίαι εὐρίσκονται κατατεθειμέναι ἐν τῇ αὐτῇ Τραπεζῇ πρὸς ἀσφάλειαν ἐν τοῖς χρηματοκιβωτίοις καὶ ἐκεῖ ἐγκρίνω ἐγὼ νὰ μένωσιν. Ὅθεν τοὺς τόκους θὰ τοὺς λαμβάνω ἐγὼ ἐν ὧσιν ζῶ, μετὰ δὲ τὸν θάνατόν μου θὰ τοὺς λαμβάνῃ αἰωνίως ἡ ρηθεῖσα Κοινότης Κουκουλίου, ἡ γενέθλιος πατρίς μου καὶ θὰ τοὺς χρησιμοποιῇ ὡς διαλαμβάνει ἡ διαθήκη μου, δίδουσα καὶ εἰς τοὺς ἱερεῖς (ἐὰν ὑπάρχωσι δύο) ἐτησίως ἀνὰ ἐν εἰκοσόφραγον, ἵνα μνημονεύωσιν αἰωνίως τὰ ὀνόματά μας. Δύνатаи ἔτι ἡ ρηθεῖσα Κοινότης νὰ χρησιμοποιήσῃ τοὺς τόκους ἢ μέρος αὐτῶν, ἂν παρουσιασθῇ ἐπείγουσα ἀνάγκη. Παρακαλῶ δὲ ὅλους ὑμᾶς, ἵνα μὲ συγχωρήσητε εἰς ὅ,τι σᾶς ἐλύπησα ἢ ἐπίκρανα, συγχωρῶ δὲ καὶ ἐγὼ ὅλους ὑμᾶς. Τὸ δὲ ἄρθρον ἐκεῖνο τῆς διαθήκης μου διαλαμβάνει ὡς ἑξῆς: Ἐκ τῶν ἐτησίων τόκων μέρος νὰ μοιράζεται εἰς τοὺς πτωχοὺς, μέρος εἰς μισθοδοσίαν τοῦ δευτέρου ἱερέως, μέρος πρὸς ἐπισκευὴν τῆς οἰκίας τῆς οἰκογενείας Πλακίδα καὶ τῆς γεφύρας αὐτῆς (αὗται δὲν θὰ ἐπιδιορθώνωνται ἐτησίως) καὶ μέρος πρὸς ἐπιδιορθωμὴν τῶν ὁδῶν τοῦ χωρίου καὶ νὰ τελεῖται ἐτησίως μία θεία λειτουργία τοῦ «Ἀγίου Θεοδώρου τοῦ Τύρῳνος» τὸ Σάββατον ἢ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 25 Αὐγούστου 1905 πέντε

Εὐγένιος Ἀνδρέου Πλακίδας

Υ. Γ. Καλὸν εἶναι νὰ ἀντιγραφῇ εἰς τὸ βιβλίον τῆς Ἱερᾶς Ἐκκλησίας ἢ εἰς τὸν κώδικα. ὁ ἴδιος.

Ἑθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος

Ἀριθμὸς 23689. Ὁμολογία δραχ. χρυσῶν 16,666,700/0 ἐπὶ ἐτησίῳ τόκῳ 40/0 ἑκατὸν κατὰ τὸν ἀπὸ 11ης Ἀπριλίου 1859 Νόμον. Ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ὀφείλει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθόδοξον Κοινότητα Κουκουλίου τοῦ Ζαγορίου τῆς Ἐπαρχίας Ἰωαννίνων δραχμὰς χρυσᾶς δέκα ἕξ χιλιάδας ἑξακοσίας ἐξήκοντα ἕξ καὶ 700/0 κατατεθείσας εἰς τὸ Ταμεῖον αὐτῆς διαρκῶς ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰουλίου 1905. Τοὺς τόκους τῆς ὁμολογίας ταύτης θὰ λαμβάνῃ ὁ κ. Εὐγένειος Πλακίδας, ἐφ' ὅσον ζῇ, ἐπὶ ἐτησίῳ τόκῳ τέσσαρα τοῖς ἑκατὸν πληρωτέον καθ' ἑξάμηνον, πρώτην Ἰανουαρίου καὶ πρώτην Ἰουλίου. Τὸ Γενικὸν Συμβούλιον ἐπιφυλάττεται τὸ δικαίωμα τῆς κατὰ γενικὸν μέτρον ἐλαττώσεως τοῦ τόκου ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐπομένης μετὰ τὴν ἀπόφασιν ἑξαμηνίας. Ἐν περιπτώσει τοιαύτης ἐλαττώσεως ὁ δικαιούχος μὴ στέργων δύναται νὰ ἀναλάβῃ τὴν κατάθεσιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Αὐγούστου 1905

Ὁ Διοικητῆς

Ὁ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος

Σεβ. Μανρομμάτης

Διὰ συμφηφισμοῦ ὁ Διευθ. τοῦ Λογιστηρίου Δ. Α. Καραντζᾶς.

Ἀντίγραφον ἐκ τοῦ πρωτοτύπου.

Τὰ ἐν τῇ μυστικῇ μου Διαθήκῃ ἄρθρα, ἅπερ ἀφίνω νὰ λειτουργοῦν μετὰ τὸν θάνατόν μου καὶ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν Κοινότητα τοῦ χωρίου Κουκουλίου Ζαγορίου τῆς ἐπαρχίας Ἰωαννίνων εἶναι τὰ ἑξῆς: 1) Ἀφίνω λόγῳ κληροδοτήματος εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν Κοινότητα τοῦ χωρίου Κουκουλίου Ζαγορίου ἐπαρχίας Ἰωαννίνων τὴν ὑπ' ἀριθ. 20,046 διαρκὴ ὁμολογίαν τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος ἐκ φράγκων χρυσῶν δέκα ἕξ χιλιάδων ἑξακοσίων ἐξήκοντα ἕξ καὶ ἑβδομήκοντα ἑκατοστὰ (ἀριθ. 16,666 καὶ 700/0) μετὰ τὸν θάνατόν μου. Ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν τόκων μέρος θὰ διανέμηται εἰς τοὺς πτωχοὺς τοῦ χωρίου Κουκουλίου, μέρος εἰς μισθοδοσίαν δευτέρου ἱερέως τοῦ αὐτοῦ χωρίου (ἐὰν ἐγκριθῇ) καὶ μέρος πρὸς ἐπισκευὴν καὶ συντήρησιν τῆς ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ εὐρισκομένης οἰ-

κίας οἰκογενείας Πλακίδα καὶ τῆς γεφύρας τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, ὁπότε εἶναι ἀναγκαῖαι ἐπισκευαὶ καὶ βρύσεων ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ. 2) Ὑποχρεοῦται ὁ κληροδοτῆματος ἐν τῷ ρηθέντι χωρίῳ Κουκουλίῳ (καὶ γενεθλίῳ πατρίδι μου) εἰς τὸν ἐπ' ὀνόματι Ἱερὸν Ναὸν τῆς Κοιμήσεως τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τὴν ὑπ' ἀριθμ. 21829 διαρκῆ ὁμολογίαν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐκ φράγκων χρυσῶν πέντε χιλιάδων (ἀριθ. 5.000). Ἐκ τῶν τόκων δὲ αὐτῶν νὰ ἐξοδεύωνται πρὸς συντήρησιν καὶ πρὸς καλλωπισμὸν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ὁρθοδόξου τῆς Κοιμήσεως τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Ὑποχρεοῦται δὲ ἡ ρηθεῖσα Ἑλληνικὴ Κοινότης τοῦ ρηθέντος χωρίου μου Κουκουλίου νὰ τελῇ ἐτησίως ἐν μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων τῆς οἰκογενείας Πλακίδα τῷ Ἀφ Σαββάτῳ τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς τοῦ Ἀγίου Θεοδώρου τοῦ Τύρωνος ἢ τῇ ἐπομένῃ Κυριακῇ τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὑποχρεοῦται νὰ μνημονεύωνται αἰωνίως τὰ ὀνόματα ἡμῶν ἐν τῇ ἱερᾷ προσκομιδῇ, ἀνταμειβομένων τῶν ἱερέων ἐκ τῶν ρηθέντων τόκων. Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις μου ἐπιθυμῶ νὰ ἐκτελῶνται κατὰ γράμμα αἰωνίως. Ἐντὸς εὐρίσκεται ἔγκλειστος ἡ ἀπόδειξις τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος διὰ τὰς ἐν αὐτῇ κατατεθειμένας ὁμολογίας τῆς αὐτῆς Τραπεζῆς φέρουσα τὸν ἀριθμὸν 20.046.

Ἐν Ἱωαννίνοις τῇ εἰκοστῇ Αὐγούστου (ἀριθ. 20) τοῦ χιλιοστοῦ ἑννεακοστοῦ ὀγδόου ἔτους (1908).

Ὁ Διαθέτης Εὐγένιος Ἀνδρέου Πλακίδας.

Ὑστέρῳ γράφον. Ἐὰν ἡ ἐπιδιόρθωσις τῆς ἐν Κουκουλίῳ οἰκίας μου ἀπαιτεῖ ποσὸν μέγα, τότε νὰ εἰδοποιοῦν οἱ συγχωριανοί μου τοὺς κληρονόμους μου, ἐὰν δὲ οὗτοι δὲν ἀποφασίσωσι (ἴσως θὰ ἔχωσι καὶ δίκαιον), τότε οὗτοι οἱ συγχωριανοί μου νὰ κατεβάσωσι τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς οἰκίας μου τὸ ἐτοιμόρροπον τὸ ἀπαιτοῦν μεγάλην δαπάνην, ἢ τὸ ἐντὸς τὸ ξύλινον (τὸ σιανσίνι) ἀπὸ ἀνωθεν ἕως κάτω, διότι καὶ τὸ ὑποκάτω αὐτοῦ δωμάτιον δὲν εἶναι στερεόν, στηριζόμενον εἰς καμάρες, ὥς καὶ τὸ λεγόμενον δλίπατον καὶ νὰ σφαλισθοῦν, κτισθοῦν (αἱ θύραι) ἢ

κάτωθεν ὅπου κατεβαίνει κάτω καὶ εἰσέρχεται καὶ εἰς τὸ δίπατον διὰ μικρᾶς κλίμακος, ἡ πλησίον τοῦ ἀποπάτου, καὶ ἡ ἄνωθεν τοῦ πρώτου πατώματος τοῦ δωματίου τοῦ ὑποκάτω (τοῦ ξυλίνου δωματίου τοῦ λεγομένου Σιανσίνι), καὶ ἡ ἑτέρα θύρα ἡ εὐρισκομένη πλησίον τῆς θύρας τοῦ δωματίου τοῦ πρώτου πατώματος (τοῦ ὑπὸ τὸ ξύλινον σιανσίνι), νὰ κτισθῇ καὶ αὕτῃ μὲ τοῖχον (δηλαδὴ ἐκεῖνη ὅπου εὐρίσκεται σήμερον ξυλίνη καὶ ἐξέρχονται εἰς τὸν λεγόμενον ἐξώστην μπαλκόνι, ὅστις βλέπει πρὸς τὸν κῆπον κάτω ὅπου βρίσκονται αἱ ἀπιδγιαί, ἡ περουγλιά, ἡ καλύβη), ἡ δὲ ρηθεῖσα Κοινότης μου νὰ μὴν ἐξοδεύῃ περισσότερα τῶν διακοσίων φράγκων (ἀριθ. 200) ἐν τῇ μεγαλειτέρᾳ ἀνάγκῃ τῆς ἐπιδιορθώσεως.

Ἐν Ἱωαννίνοις τῇ πρώτῃ Ἀπριλίου τοῦ χιλιοστοῦ ἑννεακοσιοστοῦ ἑννάτου ἔτους (1909).

Ὁ Διαθέτης

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥ ΠΛΑΚΙΔΑΣ»

Καὶ τὸ πρακτικὸ αὐτὸ κλείνει ἔτσι :

«Κατόπιν τῆς εὐγενοῦς ταύτης δωρεᾶς ἡ Κοινότης ἀπεφάσισε τὰ ἑξῆς :

1) Νὰ σταλῇ συλλυπητήριος ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς οἰκείους τοῦ ἀποθανόντος.

2) Νὰ ἀργήσουν τὰ Σχολεῖα ἐπὶ τριήμερον εἰς ἔνδειξιν πένθους.

3) Νὰ τελεσθῇ πάνδημον μνημόσυνον δαπάναις τῆς Κοινότητος.

Ἐφ' ᾧ ἐγένετο τὸ παρὸν πρακτικὸν καταχωρηθὲν εἰς τὸν κώδικα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν Κουκουλίῳ τῇ 11 Μαρτίου 1919

Ἡ Κοινότης»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΛΑΚΙΔΑ

Α'

Ἡ λειτουργία τῶν κληροδοτημάτων τοῦ Πλακίδα πρὸς τὸ Κουκούλι

Κανένας δέν μπορεί κατὰ τὴ γνώμη μου νὰ μὴ παραδεχτεῖ πὼς ἡ παραπάνω διαθήκη τοῦ Πλακίδα πρὸς τὸ χωριὸ μας μοσχοβολάει ἀπὸ χριστιανικὸ πνεῦμα καὶ ταυτὸχρονα λαμποκοπáει ἀπὸ ὑπέρτατο πατριωτισμὸ καὶ σωστὴ λατρεία γιὰ τὴ στενότερη πατρίδα, τὸ χωριὸ του τὸ Κουκούλι. Τὸ χρηματικὸ ποσὸ τῶν δυὸ αὐτῶν κληροδοτημάτων τοῦ Πλακίδα γιὰ τὸ Κουκούλι ἀνέρχονταν τότε σὲ χίλιες λίρες χρυσές. Τόσο ἀντιστοιχοῦσαν τὰ 21,666 χρυσὰ φράγκα. Σεβαστὸ ποσὸ. Ἐχει δὲ ἐξαιρετικὴ σημασία ἡ εὐεργετικὴ αὐτὴ χειρονομία τοῦ Πλακίδα, ἂν σκεφθοῦμε πὼς αὐτὸς τότε, πού ἔκανε τὴ διαθήκη του, εἶχε στὴ ζωὴ ἄμεσους κληρονόμους, παιδιά καὶ ἐγγόνια. Κι εἶναι πολὺ λίγες, ἐλάχιστες, οἱ παρόμοιες περιπτώσεις εὐεργετῶν. Κατὰ γενικὸ σχεδὸν κανόνα ἐνεργοῦν ἔτσι εὐεργετικά ὅσοι πλούσιοι εἶναι ἐντελῶς ἄγαμοι ἢ ἄκληροι.

Τὰ κληροδοτήματα αὐτά τοῦ Πλακίδα πρὸς τὸ Κουκούλι δὲ λειτούργησαν κανονικὰ ὡς τώρα. Ὅμαλὰ λειτούργησαν ἀπὸ τὸ 1919 (θάνατό του) ὡς τὰ 1924 περίπου. Κατὰ τὸ χρονικὸ αὐτὸ διάστημα ἐφαρμόστηκαν πιστὰ καὶ κανονικὰ οἱ διατάξεις τοῦ διαθέτη. Ἀπὸ τὸ 1924 ὅμως διακόπηκε ἡ λειτουργία τους. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος σταμάτησε τὴν πληρωμὴ τῶν τόκων μὲ τὸ πρόσχημα, ὅτι ἔπρεπε νὰ διευκρινισθεῖ ποιὰ ἐννοοῦσε ὁ εὐεργέτης «Ἑλληνικὴν Ὁρθόδοξον Κοινότητα Κουκουλίου». Κατὰ τὴν ταπεινὴ μου γνώμη πρόφαση αὐτὴ γιὰ τὴ διακοπὴ τῆς πληρωμῆς τῶν τόκων. Χρειάστηκε νὰ περάσει κατόπι μιὰ ὀλόκληρη δεκαπενταετία σχεδὸν γιὰ νὰ ἐπαν-

αρχίσει ή λειτουργία τους, αλλά με καταβολή μειωμένων τόνων. Καί τοῦτο γιατί ή Ἐθνική Τράπεζα βασισμένη σέ κάτι νόμους φαυλοκρατικούς ἀπό ἀντιλαϊκές κυβερνήσεις βρῆκε εὐκαιρία καί μετέτρεψε τά χρυσᾶ φράγκα σέ ὁμολογίες, τίς ὁμολογίες σέ δραχμές κ.λ.π. Στήν περίπτωση αὐτή ἐφαρμό-

Ὁ ἱερὸς Ναὸς Κουκουλίου «Κοίμησις Θεοτόκου» γιὰ τὸν καλλωπισμὸ καί συντήρηση τοῦ ὁποίου ὁ Εὐγ. Πλακίδας ἄφισε εἰδικὸ κληροδότημα στηκε αὐτὸ ποὺ λέγει ὁ σοφὸς λαὸς μας σέ παρόμοιες περιπτώσεις: «Τρεῖς τὸ λάδι, τρεῖς τὸ ξύδι, τρεῖς τὸ λαδόξυδο κ.λ.π.». Ἔτσι καθὼς θυμοῦμαι, στὰ 1938 ή Ἐθνική Τράπεζα ἔδωκε στή νεοσχηματισμένη πιά «Ἐφορεία Ἐθνικῶν Κληρο-

δοτημάτων Κουκουλίου» κάποιο χρηματικό ποσό. Με τὰ χρήματα αὐτὰ ἔγιναν μερικά ἔργα ἀπ' ὅσα διαλαμβάνει ὁ διαθέτης. Ἐπισκευάστηκαν οἱ δρόμοι τοῦ χωριοῦ, οἱ βρύσες, καθὼς καὶ ἡ στέγη τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Πλακίδα. Ἐγινε ἀνάσυρση τῶν πλακῶν (γύρισμα) τῆς στέγης, γιὰ τὴν ὁποία ἐργασία δαπανήθηκε ποσό 2900 δραχμῶν (30 μεροκάματα πρὸς 90 δραχμὲς τὸ καθένα). Τὸ μνημόσυνο κατὰ τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, καθὼς διαλαμβάνει ἡ διαθήκη, γίνονταν πάντοτε κάθε χρόνο ὡς τὰ 1940 ποὺ ἦταν παπὰς στὸ χωριὸ μας ὁ Παπὰ Ἡλίας Σταυρίδης ἀπὸ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Ταμεῖο. Μὲ τὸν πόλεμο καὶ τὴν κατοχὴ ἔπαψαν νὰ λειτουργοῦν τὰ κληροδοτήματα καὶ κατὰ συνέπεια καμμιά διάταξη ἀπ' τὴ διαθήκη δὲν ἐφαρμόζεται σήμερα.

Γιὰ τὸ θέμα τῶν κληροδοτημάτων τοῦ Ζαγοριοῦ μας θὰ μπορούσε νὰ γράψει πολλὰ κανένας. Τὸ ζήτημα αὐτὸ εἶναι πολὺ σοβαρό, πολὺ μεγάλο, ἀλλὰ καὶ ἀρκετὰ πολὺπλοκο. Ὅπως χαντακώθηκαν τὰ τόσα πολλὰ κληροδοτήματα τοῦ Ζαγοριοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἠπείρου μας γενικώτερα, ἔτσι χουμπώθηκαν, ἐκμηδενίστηκαν, σχεδὸν ἔσβυσαν καὶ τὰ κληροδοτήματα τοῦ Πλακίδα μας. Τὸ Ζαγόρι εἶχε τόσα πολλὰ καὶ τόσο πλούσια κληροδοτήματα⁽¹⁾, ποὺ ἂν λειτουργοῦσαν αὐτὰ κανονικά καὶ δὲν πάθαιναν αὐτὸ ποὺ ἔπαθαν ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, ἦταν ἱκανὰ νὰ καλύψουν ὅλου τοῦ Ζαγοριοῦ τὶς περισσότερες συγκοινωνιακές, ὑγειονομικές, ἐκπαιδευτικές καὶ ἐκκλησιαστικές ἀνάγκες. Ἦταν αὐτὰ τόσα πολλὰ ποὺ, ἂν λειτουργοῦσαν κανονικά, θὰ μπορούσαν νὰ ὑπερκαλύψουν ἓνα μεγάλο μέρος ἀπ' ὅσα ξοδεύει σήμερα τὸ Ἑλληνικὸ Δημόσιο γιὰ τὴ θεραπεία τῶν παραπάνω σκοπῶν στὸ Ζαγόρι. Γεγονὸς ἀναμφισβήτητο εἶναι πὼς τὰ Ἠπειρωτικὰ κληροδοτήματα στερέωσαν στὰ περασμένα χρόνια τὴν Ἐθνικὴ Τράπεζα κι αὐτὴ γιὰ ἀντάλλαγμα τῆς καλωσύνης καὶ σὲ ἔνδειξη εὐγνωμοσύνης τὰ χαντάκωσε κατὰ τὸ χειρότερο τρόπο. Δὲν ξέρω τί θάλεγε

1. Βλέπε βιβλίο Σκεύου Ζερβοῦ μὲ τίτλο: «Ἐθνικά κληροδοτήματα καὶ δωρεαί», Ἀθῆναι 1925.

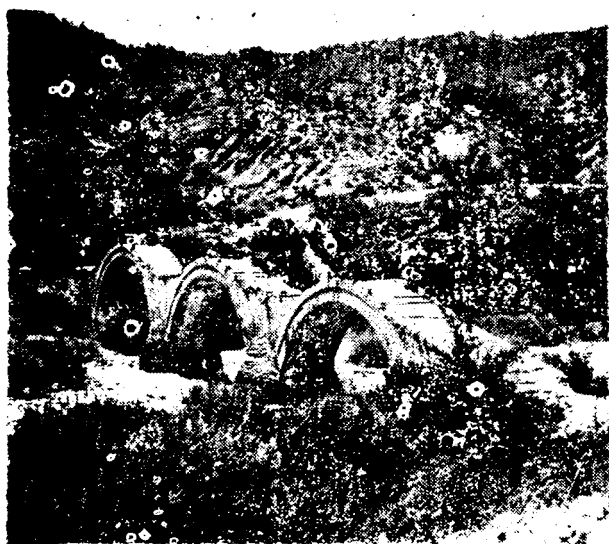
τώρα, ἂν ζοῦσε, ὁ πατριώτης μας ὁ Γεώργιος Σταύρου, ποῦ τόσο μόχθησε γιὰ τὴν ὑπόστασι τοῦ οἰκονομικοῦ αὐτοῦ ιδρύματος, βλέποντας τὸ κατάντημα, στὸ ὁποῖο ἔφτασαν τὰ στὴν Τράπεζα κατατεθειμένα κληροδοτήματα γιὰ τὰ σχολεῖα, τοὺς φτωχοὺς καὶ τὰ ὄρφανά. Δὲν εἶμαι εἰδικὸς γιὰ νὰ κρίνω κάπως βαθύτερα τὰ πράγματα αὐτά. Πάντως τὸ νὰ βλέπει κανένας τὴν Ἑθνικὴ Τράπεζα νὰ οἰκοδομεῖ τόσα μέγαρα τῇ στιγμῇ ποῦ μᾶς παρουσιάζει πῶς τὰ κληροδοτήματά μας ἐκμηδενίστηκαν κατὰ κάποιον ταχυδακτυλουργικὸ τρόπο μᾶς δημιουργεῖ τὴν ὑποψία καὶ τὸ παράπονο πῶς ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ὡς πρὸς τὸ θέμα τῶν κληροδοτημάτων μας δὲν μπορεῖ νὰ βρίσκεται «ἐν δικαίῳ» οὔτε ἀπὸ ἠθικῇ, ἀλλ' οὔτε καὶ ἀπὸ νομικὴ ἄποψη. Εἴμαστε βέβαιοι πῶς ἡ σημερινή μας Ἑθνικὴ Κυβέρνηση, μαζί μὲ τὰ τόσα ἄλλα καλὰ ποῦ ἔκανε ὡς τώρα καὶ κάνει γιὰ τὴν ἀνακούφιση τῶν κατοίκων τῆς ὑπαίθρου καὶ τῇ βελτίωσιν τῆς ζωῆς τῶν λαϊκῶν τάξεων θὰ θελήσει νὰ τακτοποιηθεῖ σύντομα καὶ τὸ θέμα τῶν κληροδοτημάτων μας. Ἡ τακτοποίηση αὐτὴ ἐνέχει μεγάλη ἐθνικὴ σημασία, γιατί πρέπει νὰ ἐπαναποκτηθεῖ ἡ ἐμπιστοσύνη πρὸς τὴν Ἑθνικὴ Τράπεζα ὅσων σκέπτονται νὰ ἀφίσουν κληροδοτήματα γιὰ ὅποιον δὴποτε σκοπὸ. Πρέπει νὰ τρίζουν τὰ κόκκαλα, ὅχι μόνον τῶν εὐεργετῶν μας, μὰ καὶ τοῦ ἱστορικοῦ Ἰ. Λαμπρίδη ποῦ ἔκανε τόσους ἀγῶνες γιὰ νὰ πείσει κατὰ τὸν περασμένο αἰῶνα τοὺς εὐεργέτες νὰ καταθέτουν τὰ χρήματά τους στὴν Ἑθνικὴ Τράπεζα. Ποῦ νὰ ἤξερε ὁ μακαρίτης πῶς ἐπρόκειτο νὰ ἐξαφανιστοῦν σὰν «ὕδράργυρος» ὅσα κληροδοτήματα ἦταν κατατεθειμένα σ' αὐτὴν. Καὶ σκέπτεται κανένας πόσο καλὰ θὰ ἦταν ἂν ἀγοράζονταν ἀκίνητα γιὰ νὰ ἀφεθοῦν σὰν κληροδοτήματα στὰ χωριά μας, ὅπως ἓνα τέτοιο πρᾶγμα ἔγινε μὲ τὰ κληροδοτήματα τοῦ Μανίκα στὸ Στολοβὸ καὶ τοῦ Βαρνάβα στὴν Καλωτά. Ἄν μὲ τὰ 21.666 χρυσᾶ φράγκα ἢ 1000 λίρες ἀγόραζε ὁ μακαρίτης Εὐγ. Πλακίδας ἓνα ἀκίνητο στὴν Ἀθήνα ἢ σὲ ἄλλο ἀστικὸ κέντρο, φαντάζεται κανένας πόσο εἶχε νὰ ὠφεληθεῖ τὸ χωριὸ μας. Καὶ τώρα. ὅπως εἶναι τὰ πράγματα,

φτάσαμε στὸ σημεῖο νὰ λησμονηθοῦν ὁλοκληρωτικὰ τὰ ὀνόματα τῶν εὐεργετῶν μας. Καὶ γιὰ νὰ κλείσω τὸ μικρὸ αὐτὸ κεφάλαιο εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τονίσω πῶς ἂν λειτουργοῦσαν τακτικὰ καὶ καθὼς πρέπει τὰ κληροδοτήματα τοῦ Πλακίδα, ἔστω καὶ μέ κάπως μειωμένους τόκους, θὰ ἦταν σήμερα διαφορετικὴ ἡ κατάστασι τοῦ χωριοῦ μας.

Β'

Τὸ γιοφύρι τῆς οἰκογένειας Πλακίδα στὴν περιοχὴ τοῦ Κουκουλιοῦ

Στὴν περιοχὴ τοῦ Κουκουλιοῦ ἀπέναντι ἀπὸ τὴ Μπάγια

Τὸ τρίτοξο γεφύρι «Πλακίδα» ἢ «Καλογερικὸ»

(Κήπους) καὶ κοντὰ στὸν ἄλλοτε τὸν «Καλογερικὸ» τὸ μύλο εἶναι τὸ τρίτοξο γιοφύρι τῆς οἰκογένειας Πλακίδα, γιὰ τὸ ὁποῖο ἀναγράφε σχετικὰ ὁ Πλακίδας στὴ διαθήκη του. Τὸ γεφύρι αὐτὸ ἔχει βέβαια τὴν ἱστορία του. Ἔχει τὴν ὀνομασία αὐτὴ (γεφύρι τοῦ Πλακίδα), γιὰ τὸ ἐπεσκεύασε ἐπα-

νειλημμένα ή οίκογένεια τοῦ Πλακίδα. Πρὶν λέγονταν αὐτὸ «Καλογερικὸ». Ὁ Ἰ. Λαμπρίδης⁽¹⁾ γράφει γι' αὐτὸ τὰ ἐξῆς : «Ἡ μεταξύ τῶν κωμῶν Κουκουλίου καὶ Μπάγιας, περὶ ἧς ἐν Μέρει Α' σελ. 53 τὰ δέοντα ἐρρέθησαν, ἐπισκευασθεῖσα (1865) διὰ φλ. καισ. 400 παρὰ τοῦ ἐκ Κουκουλίου Ἀλεξίου Πλακίδα». Στὸ πρῶτο δὲ μέρος σελ. 53 ποὺ ἀναφέρει ὁ Λαμπρίδης γράφονται ἀπ' αὐτὸν τὰ ἐξῆς : «Ὁ ἡγέτης τῆς Μονῆς τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ Βίτσης Σεραφεῖμ τὴν δι' 8.000 γρ. γενομένην (1814) παρὰ τοῦ ἐκ Νεγάδων Ζώτου Ρούσση ξυλίνην γέφυραν μεταξύ τῶν κωμοπόλεων Κουκουλίου καὶ Μπάγιας ἐν τῇ θέσει «Καλογήροῦ» μετέβαλε δι' 20.000 γρ. εἰς λιθίνην». Πάνω στὸ περίφημο αὐτὸ γεφύρι τὸ μὲ ἀξιοθαύμαστη τέχνη χτισμένο βρίσκονται ἐντοιχισμένες δυὸ πλάκες, πάνω στὶς ὁποῖες εἶναι σκαλισμένα γράμματα. Στὴ μιὰ ἀπ' αὐτὰς τὴ μαύρη διαβάζει κανένας τὰ ἐξῆς : «1866. ΙΟΥΛΙΟΥ 15 ΔΙ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΚΥ-ΡΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΛΑΚΙΔΑ ΚΑΙ ΑΔΕΛΦΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ ΑΠΟ ΚΟΥΚΟΥΛΙ ΕΟΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ». Στὴν ἄλλη δὲ ποὺ εἶναι ἄσπρη διαβάζει κανένας τὰ ἐξῆς : «ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ ΕΤΕΙ 1863 ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΛΗ... ΜΝΗΜΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ ΠΛΑΚΙΔΑ ΔΑΠΑΝΗ ΤΟΥ ΦΙΛΟΤΙΜΟΥ ΑΥΤΟΥ ΥΙΟΥ ΕΥ-ΓΕΝΙΟΥ ΤΗ 23 Σ/ΒΡΙΟΥ 1912».

Σχετικὰ μὲ τὴν τελευταία αὐτὴ ἐπισκευὴ στὰ 1912 ἀπὸ κάποιο γράμμα τοῦ πρὸς τοὺς Κουκουλιῶτες μαθαίνουμε τὰ ἐξῆς :

«Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 10 Ἰουλίου 1912

Κύριοι συγχωριανοί μου Κουκουλιῶται σὰς χαιρετῶ.

Ἐλαβον τὴν ἐκτεταμένην ἐπιστολὴν σας ἰδὼν ὅλα τὰ γρα-φόμενά σας. ὅθεν ἐν ὀλίγοις σὰς ἀπαντῶ, ὅτι δύνασθε νὰ πράξητε ὅτι ἐγκρίνητε καὶ εἰς ὅτι δύνamai καὶ ἐγὼ εἶμαι πρόθυμος νὰ σὰς βοηθήσω ὡς καὶ ἄλλοτε σὰς ἔγραψα. Καὶ εἰς Α. Τσουμάνην ἔγραψα ὡς γνωρίζετε καὶ εἰς Λαζαρίδην καὶ

1. Ι. Λαμπρίδης : «Περὶ τῶν ἐν Ἠπείρῳ Ἀγαθοεργημάτων» Μέ-ρος Β' σελίδα 81.

Θόδωρον. Εἶδον ὅτι ἐδώσατε διὰ τὴν οἰκογενειακὴν μου γέφυραν ἄσβεστον καὶ λοιπὰ. ὅθεν σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ.

ὁ συγχωριανὸς σας

Υ. Γ. Εἶδον ἱατρὸν⁽¹⁾ καὶ τὰ γραφόμενά σας καὶ τὰ περὶ τῆς οἰκογενειακῆς μου γεφύρας καὶ περὶ τσιμέντου, ὅπερ ἐδόθη καὶ ἔγραψα εἰς τὸν Παν. Ἀρχιμ. Κον Γεννάδιον ἐκ Μπάγιας νὰ τὰ πληρώσῃ διὰ λογαριασμόν μου, ἀπαντήσας αὐτῷ εἰς τὰ γραφόμενα αὐτοῦ περὶ τῆς ρηθείσης γεφύρας, ὡς θὰ μάθητε.

Ὁ φίλος σας Εὐγένιος Πλακίδας»

Τὸ γεφύρι αὐτὸ πρὶν καὶ 15 χρόνια περίπου εἶχε πάθει κάποια σοβαρὴ βλάβη σ' ἓνα βάθρο του. Ὁ τότε ἐξαιρετος Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Κουκουλίου κ. Γεώργιος Τάγκας ἀμέσως ἔκαμε τὴ σχετικὴ ἐπισκευὴ του μὲ κοινοτικά χρήματα.

Ὑστερα ἀπ' ὅλα τὰ παραπάνω, νομίζω, πὼς εἶναι εὐκολο ἀπὸ τὸν καθένα νὰ βγάλει τὸ συμπέρασμα, γιατί ἐπεκράτησε νὰ λέγεται τὸ ζηλευτὸ αὐτὸ γεφύρι, «Καλογερικὸ» ἢ «γεφύρι τοῦ Πλακίδα».

Πρὶν καὶ πέντε χρόνια τὸ γεφύρι αὐτὸ χαρακτηρίστηκε ἀπ' τὴν ἐιδικὴ ὑπηρεσίαν σὰν διατηρητέο ἱστορικὸ μνημεῖο. (Φ.Ε.Ε.Κ. 239/30 - 6 - 1964).

Γ'

Τὸ ἀρχοντικὸ σπίτι τοῦ Πλακίδα στὸ Κουκούλι

Ὁ Πλακίδας, καθὼς εἶδαμε, στὴ διαθήκη του διαλαμβάνει καὶ γιὰ τὸ σπίτι του στὸ Κουκούλι. Θέλησὴ του εἶναι νὰ διατηρηθεῖ αὐτὸ ὄρθιο καὶ νὰ μὴ πέσει. Παρέχει συμβουλές πὼς νὰ ἐνεργήσῃ γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ἡ Κοινότης Κουκουλίου. Τὸ σπίτι τοῦ Πλακίδα μπορεῖ νὰ καταταχθεῖ ἀνάμεσα στὰ καλὰ ἀρχοντικά σπίτια τοῦ Ζαγοριοῦ. Κτιριακὸς κολοσσὸς, διώροφος, μὲ 12 δωμάτια, ὑπόγεια καὶ λοιπὰ χρήσιμα γιὰ τὴν ἐ-

1. Γράφει ἔτσι πρὸς τὸν γιαιτρὸ τὸν Ἀλέξαντρο τὸ Γεωργίτση.

ποχή που έγινε αυτό κτιριακά εξαρτήματα (καλύβες κ.λ.π.). Το σπίτι αυτό δεν έγινε διά μιᾶς. Στο παλιό σπίτι με τις καμάρες έγιναν κατά διάφορα χρονικά διαστήματα σοβαρές επισκευές, κατά τις οποίες προστέθηκαν διάφορα τμήματα. Πάντως όμως διατηρεῖ καί σήμερα τὸ στυλ παλιοῦ ἀρχοντικοῦ Ζαγορίσιου σπιτιοῦ καί ἀρκετὰ ἴχνη θαυμάσιας ἀρχιτεκτονικῆς, ὅπως τέτοια εἶναι οἱ καμάρες στὰ ὑπόγεια, τὰ

Τὸ ἀρχοντικὸ σπίτι τοῦ Πλακίδα στὸ Κουκούλι

σκαλιστὰ νταβάνια, οἱ ζωγραφισμένοι τοῖχοι, τὰ ἰδιόρρυθμα καλλιτεχνικὰ τζάκια καὶ ἄλλα. Τὸ «σιανσί» πὺ ἀναφέρεται καὶ στὴ διαθέκη εἶναι ἓνα δωμάτιο πὺ παρουσιάζει ἐξαιρετικὸ ἀνδιαφέρο ἀπὸ ἀρχιτεκτονικὴ ἄποψη. Γιὰ κακὴ τύχη τὸ ἀρχοντικὸ αὐτὸ σπίτι δὲ βρίσκεται καθόλου σὲ καλὴ κατάσταση. Ὁ πανδαμάτορας χρόνος ἔχει ἀφίσει καὶ καθημερινὰ ἀφίνει σημάδια ἀνεπανόρθωτης καταστροφῆς. Παρουσιάζεται αὐτὸ σὰν ὀλοκληρωτικὰ ἐγκαταλελειμμένο. Ἡ ἀδιαφορία, εἴτε καὶ ἡ ἀμέλεια ὅλων μας πὺ πρέπει νὰ συντελέσουμε

ώστε νά παρθεῖ κάποια πρόνοια γιά τή σωτηρία του μπορεῖ νά χαρακτηριστεῖ αὐτόχρημα ἐγκληματική.

Τό σπίτι αὐτό σήμερα κατέχεται ἀπό τήν Κουκουλιώτισσα κ. Ἐλευθερία Πετράκη. Χρησιμοποιεῖται ἀπ' αὐτή γιά νά σταυλίζει τά γιδοπρόβατά της στά ὑπόγεια καί νά ἀποθηκεύει σ' αὐτό ζωοτροφές. Καταβάλλει αὐτῇ ἀξιέπαινες σχετικές φροντίδες γιά νά στέκεται αὐτό κατὰ τὸ δυνατό ὄρθιο. Ἀλλοιῶτικα μποροῦσε αὐτό νά πέσει ἀπό καιρὸ. Γιά νά προβεῖ σέ ριζικώτερες ἐπισκευές του εἶναι ἀδύνατο νά τὸ κάνει ἡ καλὴ αὐτὴ γυναικούλα. Δέν εἶναι δυνατό νά ἀνανεώσει αὐτὴ τοὺς ὑαλοστάτες (τζερτζεφέδες) ἀπὸ τὰ 35 περίπου παράθυρά του, οὔτε καί νά ἐπισκευάσει καθὼς πρέπει τὶς 15 πόρτες του. Πολὺ δὲ περισσότερο νά ἀνοικοδομήσει κανένα τοῖχο, ὅταν αὐτὸς καταστῇ ἐτοιμόρροπος. Κατὰ συνέπεια τὰ νερά τῆς βροχῆς μπαίνουν ἀπὸ τὰ καταστραμμένα παράθυρα μέσα καί φέρνουν κάθε μέρα σοβαρὲς ζημιές καί στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σπιτιοῦ.

Τὸ ὅτι πρέπει μὲ κάθε τρόπο νά διατηρηθεῖ αὐτὸ τὸ σπίτι ὄρθιο, δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία. Τὸ ἴδιο δὲ χωράει καμμιά ἀντίρρηση πὼς αὐτὸ κάθε μέρα ποὺ περνάει ὄλο καί καταστρέφεται περισσότερο καί γι αὐτὸ πρέπει νά γίνουν ἄμεσα σοβαρὲς ἐπισκευές. Ἀπὸ ποιὸν ὅμως πρέπει νά γίνουν αὐτές ; Νὰ τὸ βασικὸ καί μεγάλο πρόβλημα ποὺ ἀπαιτεῖ τὴ λύση του.

Θὰ πρότεινα νά κάμει τὴν ἐπισκευὴ αὐτὴ ἡ Κοινότητα Κουκουλίου σὲ ἀναγνώριση εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴ μνήμη τοῦ Πλακίδα καί ἔναντι χρέους γιά τὰ ὅσα καλὰ ἔκανε αὐτὸς στὸ χωριὸ μας. Δέν τολμῶ ὅμως οὔτε νά διανοηθῶ ἓνα τέτοιο πρᾶγμα, γιατί τὸ Κοινοτικὸ Ταμεῖο βρίσκεται σὲ πλήρη ἀδυναμία νά κάνει κάτι τέτοιο. Στὴν ἴδια ἀδυναμία βρίσκεται καί τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Ταμεῖο τοῦ χωριοῦ.

Τὸ νά ἀπαιτήσῃ κανένας νά [κάνουν τὶς ἀναγκαῖες ἐπισκευές κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς διαθήκης οἱ κληρονόμοι τοῦ Πλακίδα δέν τὸ βρίσκω πέρα γιά πέρα σωστὸ. Δέν ἔχουν καμμιά ὑποχρέωση γιά τὸ ζήτημα αὐτό. Οἱ κληρονόμοι του ὅσο καλοὶ κι ἂν εἶναι δέν περικλείουν μέσα τους καθόλου βιώματα ἀπὸ

τὸ χωριό. Δὲν τὸ βρίσκω σωστό νὰ ζητήσῃ κανένας νὰ ξοδέψουν αὐτοὶ χρήματα γιὰ ἓνα χαρβαλιασμένο ἀρχοντικὸ σπιτί, μὲ τὸ ὁποῖο δὲν ἔχουν ἀπὸ χρόνια κανέναν δεσμό, ὅσο δὴποτε κι ἂν αὐτὸ εἶναι δεμένο μέ λαμπρὲς παραδόσεις καὶ μὲ τὴν ἱστορία τῆς οἰκογένειας Πλακίδα. Ἄς εἴμαστε ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτὸ δίκαιοι στὶς κρίσεις μας καὶ ρεαλιστές. Ὅποιος δὴποτε κι ἂν ἦταν κι ἀπὸ μᾶς σὲ παρόμοια περίπτωση, δὲν φαντάζομαι πὼς θάταν δυνατὸ νὰ παρουσιάσῃ τέτοιο συναισθηματισμό. Ἄς μὴν αὐταπατόμαστε λοιπόν. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως δὲν μπορῶ νὰ μὴ τονίσω πὼς μὲ συγκίνησαν πολὺ βαθιὰ οἱ ἀγαθὲς προθέσεις γιὰ κάποια βελτίωση τῆς κατάστασης τοῦ σπιτιοῦ ἀπὸ τὴν ἀξιοτ. κ. Εὐγενοῦλα Ζαρουκλιώτη, ὅπως μοῦ τις ἀνεκοίνωσε αὐτὴ κατὰ μία πρόσφατη συνάντησή μας στὴν Ἀθήνα. Θέλω νὰ βεβαιώσω τὴν ἀξιοτ. αὐτὴ Κυρία, ποῦναι μιὰ ἀπ' τοὺς πολλοὺς κληρονόμους τοῦ εὐεργέτη μας πὼς μιὰ τέτοια χειρονομία της θὰ ἀποτελέσῃ τὸ καλὺτερο μνημόσυνο γιὰ τὸν παπποῦ της τὸν Εὐγένιο Πλακίδα. Ἀλλὰ καὶ κάποια εὐρύτερη συνεννόηση ἀνάμεσα σ' ὅλους τοὺς κληρονόμους θὰ μπορούσε, κατὰ τὴν ταπεινὴ μου γνώμη, νὰ φέρῃ κάποιο ἀγαθὸ ἀποτέλεσμα.

Δὲν παραλείπω νὰ διατυπώσω ἐδῶ τὴ θερμὴ μου παράκληση νὰ στραφεῖ γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἱερῆς Μητροπόλεως τῶν Γιαννίνων καὶ τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἑλεῶν τους. Ὑποβάλλω βαθυσέβαστα προσωπικὴ θερμότερη παράκληση πρὸς τὸ Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας κ. κ. Σεραφεὶμ ποῦναι καὶ Πρόεδρος τῶν Ἑθνικῶν Κληροδοτημάτων Ἡπείρου νὰ θελήσῃ νὰ ἐπέμβῃ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κειμήλιου αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐπιθυμία τοῦ εὐεργέτη Πλακίδα.

Τὴν ἴδια θερμὴ παράκληση εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ὑποβάλω καὶ πρὸς τὴν Ἑταιρεία τῶν Ἡπειρωτικῶν Μελετῶν. Ὁ γνωστὸς ρέκτης γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἱστορικῶν κειμηλίων τοῦ τόπου μας καὶ τὴ διατήρηση τῆς τοπικῆς παράδοσης φίλος μου Πρόεδρος της κ. Κώστας Φρόντζος ἂς θελήσῃ νὰ στρέ-

ψει τὸ ἐνδιαφέρον του καὶ κατὰ συνέπεια καὶ τὴ δραστηριότητά του πρὸς τὸ ζήτημα αὐτό.

Τὸ σπίτι αὐτό, κατὰ τὴν ταπεινὴ μου γνώμη, πρέπει ἀπ' τὴν εἰδικὴ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Δημοσίου νὰ χαρακτηριστεῖ «διατηρητέο ἱστορικὸ μνημεῖο». Νομίζω πὼς τὸ σπίτι αὐτό συγκεντρώνει ὅσα προσόντα χρειάζονται γιὰ ἓναν τέτοιο σκοπὸ. Ἀπὸ προσωπικὴ ἀντίληψη μπορῶ νὰ τονίσω πὼς ὡς τώρα σ' ἄλλα χωριά ἔχουν χαρακτηριστεῖ σὰ διατηρητέα ἱστορικὰ μνημεῖα σπίτια ποὺ παρουσιάζουν κατὰ τὴ γνώμη μου ὄχι καὶ τόσο μεγάλο ἀρχαιολογικὸ ἐνδιαφέρον, ὅσο παρουσιάζει γιὰ τὴν ὥρα τὸ σπίτι τοῦ Πλακίδα.

Καὶ γιὰ νὰ κλείσω καὶ τὸ μικρὸ αὐτὸ κεφάλαιο συμπερασματικὰ ὡς πρὸς τὸ θέμα αὐτό, ἅς μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ τονίσω τὰ ἑξῆς :

Ἡ φωνὴ τῆς συνείδησής μου μέ σπρώχνει νὰ διατυπώσω τὴ θερμότεαυτὴ παράκληση πρὸς ὅλους τοὺς παραπάνω παράγοντες νὰ δείξουν κάποιο ἐνδιαφέρον καὶ μάλιστα ἄμεσο γιὰ τὴ σωτηρίᾳ τοῦ σπιτιοῦ αὐτοῦ. Κάθε ἀδιαφορία μας καὶ κάθε βραδύτητα δημιουργεῖ τεράστιο κίνδυνο ἀνεπανόρθωτης καταστροφῆς. Ποιὸς εἶναι ὁ ἀρμόδιος γιὰ τὴ σωτηρίᾳ του δὲν μπορῶ ἐγὼ νὰ τὸ καθορίσω. Ἐκεῖνο ποὺ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τονίσω καὶ πάλι εἶναι πὼς τὸ σπίτι αὐτὸ πρέπει νὰ σωθεῖ, νὰ μὴν πέσει. Ἐκτὸς ἂν οἱ ἀρμόδιοι ἔχουν τὴ γνώμη πὼς δὲν πρέπει νὰ σωθεῖ, πὼς πρέπει νὰ πέσει, ὁπότε, παρακαλῶ νὰ μοῦ συγχωρηθεῖ αὐτὴ μου ἡ ἐπέμβαση καὶ ἡ σχετικὴ ἐνὸχληση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Σ Α Ν Π Ρ Ο Σ Θ Η Κ Η

ΟΝΟΜΑΤΑ ΑΛΛΩΝ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ ΤΟΥ ΚΟΥΚΟΥΛΙΟΥ

Ἐπειδὴ τὸ φυλλάδιο αὐτὸ, καθὼς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, ἀφιερώνεται στὴ μνήμη ὅλων τῶν εὐεργετῶν τοῦ χωριοῦ μας, θεωρῶ καθήκον νὰ σημειώσω ἐδῶ καὶ μερικά ὀνόματα ἀπὸ τοὺς εὐεργέτες αὐτοὺς. Καλὰ θᾶναι νὰ μὴν τοὺς ξεχνοῦμε κι' αὐτοὺς. Τὰ ὀνόματα αὐτά τὰ παίρνω ἀπὸ ἓνα παλιὸ δευτέρι τοῦ χωριοῦ. Σ' αὐτὸ κάποιο χέρι πατριωτικὸ σπρωγμένο ἀπὸ εὐγνώμονη διάθεση πρὸς τοὺς εὐεργέτες τοῦ χωριοῦ σημείωσε κατὰ τὸ 1909 τὰ παρακάτω στοιχεῖα. Παραλείπω ἴτι ὀνόματα ἐκείνων ποὺ ἀφιέρωσαν μικρά ἵποσά (ἀπὸ 400 γρόσια καὶ κάτω). Ἄν γράφονταν ὅλα τὰ ὀνόματα θὰ χρειάζονταν πολὺς χῶρος. Γράφονται ἐκεῖ :

«ΟΝΟΜΑΤΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΟΥΚΟΥΛΙΟΥ

**Ὅσοι ἀφιέρωσαν τὸ βουνὸν Ἀστράκα εἰς τὴν Κοινότητα
Κουκουλίου :** Δημήτριος Μασιαοῦτης, Μπαζίμας, οἱ Φλωραῖοι
Ἰωάννης καὶ Δῆμος, Πασχάλης, Ρίζος.

Ὅσοι ἀφιέρωσαν εἰς πτωχοὺς :

Κων/τίνος Στροῦμπος	γρόσια	1151
Λάζαρος Γκαβανόζης	»	3300
Γιαννάκαινα Τολοζόταινα	»	1625
Ὅσοι ἀφιέρωσαν εἰς τὸ Σχολεῖον :		
Κων/τίνος Στροῦμπος	γρόσια	8333
Γκαρούφω	»	400

Κων/τίνος Πασχάλης ἡ Μπίκας ¹	γρόσια	
"Οσοι ἀφιέρωσαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν :		
Ἀπόστολος Βρίτσου τὴν οἰκίαν του	γρόσια	4500
Γιάνναινα Τολοζόταινα	»	500
Δημήτριος καὶ Ἀναστάσιος Τσεκούρας	»	500
Στέφανος Στροῦμπος	»	8333
Γκαρούφω	»	400

Καὶ σὰν συνέχεια τῶν παραπάνω καταλόγων γράφονται τὰ ἐξῆς : « Ἀ λ έ ξ α ν δ ρ ο ς Π λ α κ ί δ α ς. Δαπάνη αὐτοῦ ἐκτίσθη καὶ ἐξωγραφίσθη ὁ ἀριστερός τοῖχος τῆς Ἐκκλησίας, ἐκτίσθη ἡ παρὰ τὸν μύλον Καλογήρου(2) γέφυρα καὶ ἐδωρήθη ὁ πρῶτος ἔναντι τοῦ Ἱεροῦ τῆς Ἐκκλησίας πολυέλαιος.

Χατζη - Κώστας Τσαρίμης. Προσέφερε διὰ τὴν ἀγοράν τοῦ λόγγου γρόσια 10337. Ἔτι περιετοίχισε τὴν περιοχὴν τοῦ Ἀγίου Χαραλάμπους καὶ τοῦ νεκροταφείου, ἔκτισε τὸ ναῖδριον τῶν Ἀγίων Πάντων, τὸ καὶ κοιμητήριον χρησιμεῦον καὶ διαφόρους ἄλλους τοίχους.

Δημήτριος Ρίζος. Διὰ διαθήκης του ἀφῆκεν εἰς τὴν Σχολὴν τῆς Κοινότητος Κουκουλίου τὴν περιουσίαν του ἐκ 10.000 δραχμῶν, μὴπω ληφθεῖσαν ἀκόμη καὶ τὴν βιβλιοθήκην αὐτοῦ.

Πέτρος Φλώρος. Τὴν οἰκίαν του εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπως χρησιμεύσῃ διὰ Παρθεναγωγεῖον. Ἡ Κοινότης ὁμως ἔχουσα ἄλλο Παρθεναγωγεῖον ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐπώλησε τὴν ρηθεῖσαν οἰκίαν εἰς τὸν Δημ. Χρήστου Τζόραν.

1. Σχετικὴ πλάκα μὲ ἐπιγραφὴ στὸν τοῖχο τοῦ παλιοῦ σχολεῖοῦ γράφει γι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Ὁ δὲ Λαμπρίδης στὸ βιβλίο του «Περὶ τῶν ἐν Ἡπείρῳ ἀγαθοεργημάτων» Β', σελ. 104 μᾶς κάνει γνωστὸ, ὅτι ὁ Μπίκας ἡ Πασχάλης στὰ 1872 ξόδεψε 2.000 γρόσια γιὰ τὴν ἐπισκευὴ τοῦ Σχολεῖοῦ.

2. Γιὰ τὸ μύλο αὐτὸν βλέπε ὅσα ἔχω γράψει μὲ τίτλο «Τὸ μοναστήρι τοῦ Προφήτη Ἡλία στὴ Βίτσα», στὴν ἐφημερίδα «Ἡπειρωτικὸς Ἀγὼν» (Γιάννινα) στίς 23, 25, 26, 28, 29, 30, 31 Αὐγούστου καὶ 2, 5, 6, 8, 11 καὶ 12 Σεπτεμβρίου 1962.

Δημήτριος Στρούμπος. Χιλίας δραχμάς εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν ὅπως ὁ ἐτήσιος τόκος χρησιμοποιεῖται πρὸς ἀγορὰν βιβλίων τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς. (ἀριθμὸς ὁμολογίας 14948/10—7—1890).

Νούλα Γκαρίνου. Λίρας Ὁθωμανικὰς ἑκατὸν εἰς τὴν Ἑκκλησίαν, αἵτινες ληφθεῖσαι τὸ ἔτος 1907 παρὰ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἐδαπανήθησαν εἰς τὴν μετὰ τῶν Καπεσοβιτῶν διένεξιν περὶ τοῦ βουνοῦ τῆς Κοινότητός μας.

Γρηγόριος Δ. Κόκκορος. Ἔδωσεν εἰς τὴν Ἑκκλησίαν 50 λίρας Ὁθωμανικὰς διὰ νὰ μνημονεύωνται πάντοτε οἱ γονεῖς τοῦ Δημήτριος καὶ Μαρίνα. Ἔτι ἔδωσεν ἓνα κρυστάλλινον πολυέλαιον εἰς τὴν Ἑκκλησίαν ἀπέναντι τοῦ Δεσποτικοῦ, ἔν ὠρολόγιον κρεμαστὸν εἰς τὴν Ἑκκλησίαν καὶ ἓναν μεγάλον γεωγραφικὸν χάρτην εἰς τὴν Σχολήν.

Ἀνδρέας Πλακίδας. Ἐνα Σταυρὸν εἰς τὸ ἐπιτροπικὸν κείμενον, ἓνα θυμιατὸν καὶ ἄμφια εἰς τὴν Ἑκκλησίαν.

Εὐγένιος Α. Πλακίδας. Διάφορα ἰε ρὰ ἄμφια καὶ ἐπεσκεύασε τὴν γέφυραν τὴν παρὰ τὸν μύλον Γρηγ. Δ. Κοκκόρου.

Εὐγένιος Α. Πλακίδας. Τριάκοντα (ἀριθ. 30) λίρας Ὁθωμανικὰς πρὸς ἐπισκευὴν τῆς Σχολῆς⁽¹⁾.

Εὐγένιος Α. Πλακίδας. Τριάκοντα (ἀριθ. 30) λίρας Ὁθωμανικὰς πρὸς ἐπισκευὴν τῆς Ἑκκλησίας».

Αὐτὰ γράφει ἡ σχετικὴ σημείωσις. Θεωρῶ ὅμως παρὰ-λειψῇ μου νὰ μὴ γράψω ἀνάμεσα στοὺς παραπάνω εὐεργέτες τοῦ χωριοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ΣΤΕΦΑΝΟΥ Π. ΚΟΥΤΟΥΖΗ ποὺ στὰ 1936—37 διέθεσε 175 χιλ. δραχμὰς κι ἔγινε τὸ καινούριο σχολεῖο στὸ χωριὸ μας. Γιὰ τίς ὕστερα ἀπὸ τὸν πόλεμο τοῦ 1940 εὐεργεσίαις πρὸς τὸ χωριὸ μας δὲν γίνεται ἐδῶ λόγος. Θὰ περιγραφοῦν αὐτὲς σ' ἄλλη μου ἐργασία.

1. Ἡ ἐπισκευὴ τῆς Σχολῆς ἔγινε στὰ 1906. Ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή στὸ διάδρομο τοῦ Σχολείου ποὺ λέγει : «Ἐπεσκευάσθη δαπάνη Εὐγενίου Α. Πλακίδα 1906». Δίπλα ἀπ' τὴν ἐπιγραφή αὐτὴ εἶχεν ἀναρτήσει ἡ Κοινότητα καὶ τὴ φωτογραφία τοῦ εὐεργέτη Εὐγ. Πλακίδα σὲ μεγέθυνση.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Π ρ ό λ ο γ ο ς	σελ.	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ		
Σύντομα βιογραφικά στοιχεία για τὸ εὐεργέτη	»	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ		
Πρακτικὰ Κοινότητος (Διαθήκη Πλακίδα)	»	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ		
Γενικὲς κρίσεις πάνω στή Διαθήκη τοῦ Πλακίδα	»	22
α) Ἡ λειτουργία τῶν κληροδοτημάτων τοῦ Πλακίδα πρὸς τὸ Κουκούλι	»	22
β) Τὸ γεφύρι τῆς οἰκογένειας Πλακίδα στήν περιοχὴ τοῦ Κουκουλιοῦ	»	26
γ) Τὸ ἀρχοντικὸ σπίτι τοῦ Πλακίδα στὸ Κουκούλι	»	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ		
Ὅνόματα ἄλλων εὐεργετῶν τοῦ Κουκουλιοῦ	»	33

ΚΩΣΤΑ Π. ΛΑΖΑΡΙΔΗ

ΜΙΚΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ ΩΣ ΤΩΡΑ ΣΕ ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΤΥΠΑ ΑΠΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- 1) «Περί σχολικού κήπου». Γιάννινα 1949, σελ. 120. (Έξαντλημένο)
- 2) «'Η Έθνική Πνευματική λαμπάδα στά χρόνια της Τουρκοκρατίας—'Ιστορία της Σχολής Κουκουλίου—Ζαγορίου», Γιάννινα 1950, σελ. 66. (Έξαντλημένο).
- 3) «Δημήτριος Ρίζος», Γιάννινα 1955, σελ. 20. 'Ανάτυπο από το περιοδικό «'Ηπειρωτική Έστία».
- 4) «Πώς νά μάθουμε γράμματα σ' όσους δέν ξέρουν», 'Αθήναι 1955, σελ. 46. (Με δαπάνη του Συνδέσμου γιά τά δικαιώματα της γυναίκας).
- 5) «Τό Ζαγόρι καί τά έφημερα προβλήματά του». Γιάννινα 1955, σελ. 18. 'Ανάτυπο από την έφημ. «'Ηπειρωτικός Άγών».
- 6) «'Ο Σαμαρινιώτης άγωνιστής Καπετάν 'Αρκούδας». Γιάννινα 1955, σελ. 64. (Με συνεργασία του Μήτσου Μακρή).
- 7) «'Απαραίτητη έξήγηση». Γιάννινα 1961, σελ. 24. (Έξαντλημένο).
- 8) «'Αχιλλεύς Βάντζος». Γιάννινα 1961, σελ. 24. (Με τη συνεργασία του Μήτσου Μακρή).
- 9) «'Ο δάσκαλος του Γένους Νεόφυτος Δούκας», Γιάννινα 1962, σελ. 18. 'Ανάτυπο από το περιοδικό «Δωδωναίον Φῶς».
- 10) «'Ο Τσεπελοβίτης Νικόλαος Παπαδόπουλος», Γιάννινα 1962, σελ. 8. 'Ανάτυπο από το περιοδικό «'Ηπειρωτική Έστία».
- 11) «JEAN — JACQUES ROUSSEAU», Γιάννινα 1962, σελ. 36.
- 12) «'Ο Καπεσοβίτης δάσκαλος Κων. Βαρτζώκας», Γιάννινα 1962, σελ. 12. 'Ανάτυπο από το περιοδικό «'Ηπειρωτική Έστία».
- 13) «Πώς πάτησε τό Τσεπέλοβο ό Λήσταρχος Νταβέλης», Γιάννινα 1963, σελ. 16. 'Ανάτυπο από το περιοδικό «'Ηπειρωτική Έστία».
- 14) «'Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Κων. Φρεαρίτης», Γιάννινα 1964, σελ. 14. 'Ανάτυπο από το περιοδικό «'Ηπειρωτική Έστία».
- 15) «'Η Ιστορική οίκογένεια των Μισιαίων». Γιάννινα 1964, σελ. 20. 'Ανάτυπο από το περιοδικό «'Ηπειρωτική Έστία».
- 16) «'Ιστορικές αλήθειες γιά τό Γεώργιο Νταβέλη», Γιάννινα 1965, σελ. 16. 'Ανάτυπο από το περιοδικό «'Ηπειρωτική Έστία».
- 17) «Μπωντλαίρικά», Γιάννινα 1966, σελ. 10. 'Ανάτυπο από το περιοδικό «'Ελεύθερο Πνεύμα».

- 18) «'Ο καθηγητής 'Αναστ. Ζιάκας», Γιάννινα 1966, σελ. 16. 'Ανάτυπο από τὸ περιοδικὸ «'Ηπειρωτικὴ 'Εστία».
- 19) «Γιοσέφ 'Ελιγιά», Γιάννινα 1966, σελ. 10. 'Ανάτυπο ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «'Ελεύθερο Πνεῦμα».
- 20) «Τὸ ἐποπτικὸ προσωπικὸ τῆς Πρωτοβάθμιας 'Εκπαίδευσης», Γιάννινα, σελ. 16. 'Ανάτυπο ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «Δωδωναῖον Φῶς».
- 21) «Δημήτριος Σαλαμάγκας», Γιάννινα 1968, σελ. 8. 'Ανάτυπο ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «'Ηπειρωτικὴ 'Εστία».
- 22) «'Αγνωστοὶ ἐθνικοὶ ἀγωνιστὲς ἀπὸ τὸ Κουκούλι», Γιάννινα 1969, σελ. 6. 'Ανάτυπο ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «'Ηπειρωτικὴ 'Εστία».

Έτοιμάζεται καὶ θὰ κυκλοφορήσει σύντομα ἡ μεγάλη
(600 καὶ πλέον σελίδες) ἐργασία μὲ τίτλο :
«Τὸ χωριό μου ΤΟ ΚΟΥΚΟΥΛΙ»
(Ἱστορικὴ — Λαογραφικὴ μελέτη)

Ἐκτύπωσις
Εὐριπίδῃ Κ. Θεμελῇ
28ης Ὀκτωβρίου 72
Ἰωάννινα